

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 26Co/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118202928
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8118202928.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a členov senátu JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Marianny Hirkovej, v sporovej veci žalobcu: A. A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. XXX/XX, XXX XX E., zastúpeného: Mgr. Oto Saloky, advokát, so sídlom Hlavná 94, 080 01 Prešov, IČO: 42419174, proti žalovanému: A. B. B., nar. X.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX-XX, XXX XX C. F., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaniach sporových strán proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 20C/13/2018-545 zo dňa 2.12.2022 v spojení s doplniacim rozsudkom č. k. 20C/13/2018-630 zo dňa 3.4.2023, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok v spojení s doplniacim rozsudkom.

Žiadna zo sporových strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s doplniacim rozsudkom súd prvej inštancie zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v obci G. H., k. ú. G. H., vedené Okresným úradom Prešov, katastrálnym odborom, pre k. ú. G. H. na LV č. XXXX, a to parcela KN-C č. XXX, záhrady o výmere 213 m², parcela KN-C č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 311 m², a stavba - rodinný dom so súpisným číslom XXX postavený na parcele KN-C č. XXX a podiel žalovaného vo veľkosti 1 na týchto nehnuteľnostiach prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu s tým, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému na vyrovnanie podielu zo zrušeného podielového spoluvlastníctva sumu 20.500,- eur do 60 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. O trovách štátu rozhodol tak, že žalovaný je povinný nahradiť štátu trovy konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Vychádzal zo zistenia, že žalobou podanou na súde dňa 16.3.2018 sa žalobca domáhal zrušenia podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v obci G. H., k. ú. G. H., vedeným Okresným úradom Prešov, katastrálnym odborom, pre k. ú. G. H. na LV č. XXXX, a to parcela KN-C č. XXX, záhrady o výmere 213 m², parcela KN-C č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 311 m², a stavba - rodinný dom so súpisným číslom XXX postavený na parcele KN-C č. XXX.

3. Z povahy podielového spoluvlastníctva ako spoločenstva vlastníckych práv založeného na zásade dobrovoľnosti vyplýva, že ak nedôjde k dohode, ktorýkoľvek spoluvlastník môže kedykoľvek požiadať súd o zrušenie spoluvlastníctva a jeho vyporiadanie. Toto právo vyplýva zo zásady, že nikto nemôže byť spravodlivo nútený k tomu, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu, ak mu to z akýchkoľvek dôvodov nevyhovuje. V prejednávanej príhode dohoda medzi stranami sporu nebola možná.

4. Občiansky zákonník upravuje jednotlivé spôsoby vyporiadania podielového spoluvlastníctva a súčasne ustanovuje aj ich poradie, ktoré je pre súd záväzný. Prvý spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva reálnym rozdelením medzi spoluvlastníkov podľa výšky podielov prichádza do úvahy iba tam, kde je predmet spoluvlastníctva reálne deliteľný. Ak je predmetom zrušenia vyporiadania podielového spoluvlastníctva reálne deliteľný pozemok, jej rozdelenie treba uskutočniť na základe geometrického plánu, ktorý musí byť overený príslušným katastrálnym úradom. Druhý spôsob zrušenia vyporiadania podielového spoluvlastníctva prichádza do úvahy v prípade, že rozdelenie predmetu spoluvlastníctva nie je dobre možné, je príkazanie veci za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom. Súd pri tom prihliada na účelné využitie veci. Primeranou náhradou treba rozumieť príslušný podiel všeobecnej ceny veci. Treba ju chápať, ako hodnotový ekvivalent vyjadrený v peniazoch umožňujúci podľa miestnych podmienok obstaranie podobnej veci, aká bola predstavovaná podielom spoluvlastníka, ktorý pripadol ostatným spoluvlastníkom. Primeranú náhradu určuje súd. Predmetom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva je vždy celá vec. Predpokladom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva týmto spôsobom je, že spoluvlastník, ktorému sa má vec prikázať s tým súhlasí. Zároveň súd sa musí zaoberať posúdením solventnosti spoluvlastníka, ktorému má pripadnúť celá vec. Tretí spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva je nariadenie predaja spoločnej veci v prípade, že ju žiaden zo spoluvlastníkov nechce.

5. Strany sporu majú v podielovom spoluvlastníctve nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie G. H., ako parcela KN-C č. XXX, záhrady o výmere 213 m², parcela KN-C č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 311 m², a stavba - rodinný dom so súpisným číslom XXX postavený na parcele KN-C č. XXX, pričom žalobca je spoluvlastníkom 1 celku a žalovaný 1 celku.

6. Súd sa v prvom rade zaoberal otázkou možnosti reálneho rozdelenia nehnuteľnosti. V konaní nebolo sporné, že v minulosti obývali predmetný rodinný dom 2 rodiny, t. j., že dom sa skladá z prednej a zadnej časti. Žalovaný v konaní predložil geometrický plán č. X/XXXX, ktorý by rozdelil rodinný dom na dva domy. Zároveň predložil znalecký posudok č. XX/XXXX znalkyne A. I. J., ktorá v znaleckom posudku uviedla, že je možná reálna deľba rodinného domu a ako technicky a ekonomicky najpriaznivejšia je deľba podľa geometrického plánu č. X/XXXX, keďže je splnená zásada deľby zvislou rovinou vedenou od základov po strešnú krytinu ako aj zásada, že vec má byť rozdelená tak, aby po deľbe spoluvlastníci dostali oddelené veci, ktoré sa líšia hodnotovo v čo najmenšej miere. Náklady pre reálnu deľbu podľa znaleckého posudku č. XX/XXXX predstavujú čiastku 1.255,10 eur. Zároveň uviedla, že je potrebné riešiť právo prechodu a prejazdu, zabezpečiť právo pripojenia na elektrickú energiu v elektrickom rozvážači a zabezpečiť právo uloženia elektrickej prípojky. V konaní bol pribratý znalec, ktorý v znaleckom posudku uviedol, že v zmysle K. X/XXXX nehnuteľnosť z hľadiska technického je deliteľná. Náklady na stavebné úpravy pre dosiahnutie plnohodnotnej a porovnateľnej obytnej a prevádzkovej funkcie časti „B“ k už upravenej časti „A“ sú neprimerane vysoké ku všeobecnej hodnote a činia 10.404,76 eur, čo tvorí 242 % všeobecnej hodnoty stavby časti B. Z uvedeného vyplýva, že v zmysle K. X/XXXX je reálna deľba nehnuteľnosti z ekonomického hľadiska nerentabilná, teda možno povedať, že nehnuteľnosť je nedeliteľná. Znalec A. I. L. v znaleckom posudku stanovil predpokladanú cenu stavebných úprav pri rozdelení nehnuteľností podľa geometrického plánu č. X/XXXX použitím smerných orientačných cien stavebných prác a materiálov ODIS Žilina v cenovej úrovni 1. polrok 2022 dodávateľským spôsobom bez DPH na sumu 1.420,84 eur, s DPH na sumu 1.705,01 eur a svojpomocou bez DPH ma sumu 807,01 eur, spolu s DPH na sumu 968,41 eur.

7. Podmienka reálneho rozdelenia veci nie je naplnená len faktickou možnosťou a technickou vykonateľnosťou rozdelenia, ale aj funkčným opodstatnením takéhoto rozdelenia. Významné je aj hľadisko finančnej nákladnosti rozdelenia, v tomto smere ide jednak o objektívnu výšku uvažovaných nákladov a jednak o subjektívne stanovisko spoluvlastníkov participovať na týchto nákladoch. Podľa ustálenej súdnej praxe, ak by rozdelenie veci nebolo uskutočniteľné bez nákladných stavebných úprav, išlo by z tohto hľadiska o vec reálne nedeliteľnú (porovnaj judikát R61/1968 a uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 19.04.2007 sp. zn. 22Cdo 960/2006). Ak by žiaden zo spoluvlastníkov nebol ochotný vynaložiť nič na vykonanie nevyhnutných stavebných úprav, musela by byť stavba považovaná z tohto hľadiska za nedeliteľnú (porovnaj judikát R 45/1991). Podmienkou rozdelenia stavieb (budov) je, aby rozdelením vznikli samostatné veci, ktorých existencia bude v súlade so stavebnými predpismi (porovnaj judikát R 108/1967) a ktoré budú spôsobilé slúžiť svojim vlastníkom takým spôsobom, ktorý zodpovedá ich povahe; u budov vyplýva nerozdeliteľnosť už napr. z toho, že ide o rodinný dom s jediným bytom, jediným vchodom, jediným komínom a pod. (porovnaj judikát R 54/1973).

8. Súd vyhodnotil, že rozdelenie rodinného domu nie je možné. Vychádzal z toho, že pri reálnej deľbe majú vzniknúť porovnateľné nehnuteľnosti. Znalec A. I. L. v znaleckom posudku dospel k záveru, že nehnuteľnosť z hľadiska technického je deliteľná, avšak náklady na stavebné úpravy pre dosiahnutie plnohodnotnej a porovnateľnej obytnej a prevádzkovej funkcie časti „B“ k už upravenej časti „A“ sú neprímerane vysoké ku všeobecnej hodnote a činia 10.404,76 eur, čo tvorí 242 % všeobecnej hodnoty stavby časti B. Z uvedeného vyplýva, že v zmysle K. X/XXXX je reálna deľba nehnuteľnosti z ekonomického hľadiska nerentabilná, teda možno povedať, že nehnuteľnosť je nedeliteľná. Tieto závery strany nenamietali. Ak by aj súd pripustil, že žalovaný by podľa svojho vyjadrenia býval v časti s nižším štandardom tak by aj takáto deľba bola z ekonomického hľadiska nerentabilná, keďže podľa znaleckého posudku A. I. J. náklady pre reálnu deľbu predstavujú čiastku 1.255,10 eur a podľa znaleckého posudku A. I. L. sumu 1.705,01 eur, čo vzhľadom na časový úsek, kedy bol znalecký posudok A. I. L. vypracovaný, sa súdu javia ako reálnejšie. K sume 1.705,01 eur je však potrebné prirátavať náklady spojené s právom prechodu a prejazdu, zabezpečením práva pripojenia na elektrickú energiu v elektrickom rozvážači a zabezpečením práva uloženia elektrickej prípojky.

9. Podielové spoluvlastníctvo k bytovému domu možno rozdeliť aj na bytové jednotky, ak vzťahy medzi účastníkmi pri užívaní domu sú po dlhšiu dobu nekonfliktné a ich nezhody nevyžadujú rozhodovanie súdu podľa § 139 OZ. Možnosť vyporiadania podielového spoluvlastníctva k bytovému domu rozdelením na bytové jednotky posudzuje súd i z hľadiska ďalšieho možného spolužitia účastníkov v jednom dome. Súd pristúpi k takémuto rozdeleniu len v prípade, keď vzťahy medzi účastníkmi pri užívaní domu sú po dlhšiu dobu nekonfliktné a ich nezhody nevyžadujú rozhodovanie súdu podľa § 139 OZ. V prejednávanej veci je nesporné, že vzťahy medzi stranami sú hlboko rozvrátené. Uvedené vyplynulo už zo samotného vyjadrenia k žalobe, repliky a dupliky a z priebehu celého konania a nejaví sa, aby sa do budúcnosti vzťahy medzi stranami napravili. V prípade reálneho rozdelenia nehnuteľnosti by strany sporu zotrvali v susedskom vzťahu, čo vzhľadom na prípadnú narušenosť a vyhrotenosť ich vzťahov, by mohlo viesť k problémom a ďalším súdnym sporom, a preto negatívne susedské spolužitie spôsobuje nemožnosť riadneho rozdelenia nehnuteľností.

10. Následne súd pristúpil k posúdeniu možnosti druhého zákonom predpísaného spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods. 1 CSP, a to prikázania spoločnej veci jednému zo spoluvlastníkov za peňažnú náhradu pre odstupujúceho spoluvlastníka. Keďže obe strany sporu výslovne vyjadrili vôľu nadobudnúť tento spoločný dom do svojho výlučného vlastníctva, musel si tak súd najprv vyriešiť otázku, ktorému zo spoluvlastníkov prikáže vec do výlučného vlastníctva. Pokiaľ ide o prvé zákonné kritérium - kritérium veľkosti spoluvlastníckych podielov, tak žalobca je spoluvlastníkom 1 celku a žalovaný 1 celku. Pokiaľ ide o druhé zákonné kritérium - kritérium účelnejšieho využitia spoločnej veci, tak zhodne žalobca a žalovaný majú vlastné bývanie, pričom dom by využívali na rekreačné účely. Teda ani uvedené kritérium nie je v prospech jednej alebo druhej strany. Pokiaľ ide o tretie zákonné kritérium - kritérium násilného správania podielového spoluvlastníka voči ostatným podielovým spoluvlastníkom, tak v konaní nebolo tvrdené, aby sa jedna alebo druhá strana správala násilne voči druhému spoluvlastníkovi. V tomto prípade však (vzhľadom na skutkové tvrdenia strán sporu) prichádzalo do úvahy aj posúdenie (v zákone výslovne neuvedeného, ale relevantného) kritéria (doterajšej) údržby a starostlivosti o nehnuteľnosť, vrátane vynakladania nákladov na rôzne rekonštrukcie a investície. Z vykonaného dokazovania a to z výsluchov svedkov vyplynulo, že žalovaný do roku 2013 prakticky nehnuteľnosť nenavštevoval. Žalobca sa v minulosti podieľal na viacerých rekonštrukciách, kedy sa robila kúpeľňa, kuchyňa, kanalizácia. Zároveň sa o uvedenú nehnuteľnosť staral. Uzatvoril poisťovnú zmluvu na nehnuteľnosť, zmluvu o dodávke vody a elektriny a tieto náklady aj hradil. Žalovaný začal na nehnuteľnosti chodiť až v poslednom období. V konaní síce bolo preukázané, že aj žalovaný vykonal údržbárke práce na plote a oknách, ale tie sú v nepomere s prácami vykonanými žalobcom. V konaní bolo taktiež preukázané, že žalobca chodí na nehnuteľnosť častejšie ako žalovaný a zostáva tam dlhšie. V konaní neboli preukázané tvrdenia žalovaného, že žalobca chce nehnuteľnosť predať, keď aj žalovaný navrhnutý svedok potvrdil, že žalobca má eminentný záujem, aby nehnuteľnosť bola jeho, keďže na nej najviac robil. Keďže všetky tri zákonné kritéria nie sú v prospech jednej alebo druhej strany, súd prihliadol na doterajšiu starostlivosť o nehnuteľnosť a na rekonštrukcie, ktoré boli z väčšej časti vykonané žalobcom, a preto rodinný dom prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu.

11. Podmienkou prikázania veci jednému spoluvlastníkovi je poskytnutie primeranej náhrady druhému spoluvlastníkovi, ktorý stratil svoj spoluvlastnícky podiel. Pojem „primeraná náhrada“ je v súlade s

konštantnou judikatúrou a stanoviska Občiansko-právneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 20.10.1997 Cpj 30/97 potrebné vykladať tak, že je to hodnotový ekvivalent vyjadrený v peniazoch, umožňujúci podľa miestnych podmienok obstaranie podobnej veci, aká bola prestavovaná podielom spoluvlastníka, ktorý bol prisúdený ostatným spoluvlastníkom. Za takú nemožno považovať stanovenú náhradu vychádzajúcu zo zistenej ceny podľa cenového predpisu. K tomu, aby náhrada bola primeraná, musí byť závislá na konštrukcii a vybavení, veľkosti a veku stavby, ale i na záujme o ňu, t. j. na dopyte a ponuke v danom mieste a čase. Musí ísť o náhradu, ktorá predstavuje objektívnu cenu, za ktorú by vec bolo možné predať. Súd pri stanovení výšky primeranej náhrady vychádzal zo znaleckého posudku č. XX/XXXX, ktorý stanovil všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti v sume 40.971,- eur, zaokrúhlene 41.000,- eur. Žalobca voči znaleckému posudku nemal námietky. Žalovaný po doručení znaleckého posudku sa k nemu nevyjadril, žiadnym spôsobom ho nespochybnil. Na pojednávaní iba poukazoval na závery iných znaleckých posudkov bez toho, aby znalecký posudok relevantne spochybnil. Súd tak ustálil ako všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti sumu 41.000,- eur, a podľa § 142 ods. 1 OZ určil žalobcovi zaplatiť žalovanému za jeho podiel peňažnú náhradu vo výške 20.500,- eur.

12. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 255 CSP s poukazom na to, že vo veci zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva pri rozhodovaní o náhrade trov treba hodnotiť výsledok sporu (úspech procesnej strany), so zreteľom na všetky okolnosti konania, konkrétne je potrebné prihliadnúť aj na skutočnosť, aký bol postoj strán sporu ku zrušeniu podielového spoluvlastníctva, a ako ktorý z nich navrhoval zrušené podielové spoluvlastníctvo vyporiadať a toto porovnať s rozhodnutím súdu vo veci samej, teda s tým, či súd podielové spoluvlastníctvo zrušil a akým spôsobom ho vyporiadal. V predmetnej právnej veci sa strany sporu na zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva nezhodli. Súd síce vyhovel žalobcovi a prikázal mu nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva, avšak zohľadnil, že výška vyrovnávacieho podielu je viac ako dvojnásobok toho, čo navrhoval a taktiež sám dal výzvou pred podaním žaloby žalovanému na výber, či chce výlučné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam žalovaný, alebo ho nadobudne žalobca. Nemožno teda hovoriť o úspechu žalobcu alebo žalovaného, či neúspechu niektorej zo strán sporu v porovnaní s druhou, preto pre spravodlivé usporiadanie vzťahov medzi stranami sporu bude najvhodnejšie, aby si každá strana sporu trovy konania znášala sama.

13. V priebehu konania vznikla štátu povinnosť plniť z finančných prostriedkov vo výške 337,71 eur, a to uznesením zo dňa 2.11.2022. Keďže Civilný sporový poriadok neobsahuje výslovnú úpravu práva štátu na náhradu jeho výdavkov, ktoré platil, súd analogicky použil ustanovenie § 259 CSP v spojení s § 258 CSP, podľa ktorého nárok na náhradu výdavkov má aj iná osoba, ktorej pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s jej výdavkami. Aj štát je potrebné považovať za inú osobu, ktorej môžu vzniknúť výdavky v súvislosti s dokazovaním, a z toho vyplýva aj právo štátu na ich náhradu po splnení zákonných podmienok. Znalcovi bola priznaná odmena vo výške 987,71 eur, ktorá bola hradená z preddavku žalobcu vo výške 150,- eur a 350,- eur, spolu 500,- eur, preddavku žalovaného vo výške 150,- eur a suma 337,71 eur z rozpočtových prostriedkov štátu. Zo spisu vyplynulo, že žalovaný neuhradil preddavok, ktorý mu bol uložený uznesením zo dňa 14.1.2022 vo výške 350,- eur. Keďže žalovaný preddavok neuhradil a odmena znalca bola hradená z prostriedkov štátu, súd priznal štátu voči žalovanému nárok na náhradu trov v rozsahu 100 %.

14. Proti rozsudku v zákonnej lehote podali odvolania obe sporové strany.

15. Žalobca podal odvolanie len voči výroku o trovách konania a navrhol ho zmeniť tak, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 100 %.

16. Odvolanie podal z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

17. Namietal, že samotný priebeh konania a najmä postoj strán sporu v konaní súd prvej inštancie nezohľadnil dostatočne a nevyhodnotil celkom správne. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o trovách odôvodnil v podstate dvoma dôvodmi, a to jednako tým, že podľa súdu žalobca v predsúdnej výzve dal žalovanému na výber spôsob vyporiadania, tiež tým, že plnenie priznané žalovanému ako primeraná náhrada je viac ako dvojnásobok toho, čo žalobca v žalobe navrhoval, na základe čoho súd urobil záver, ktorý žalobca považuje vzhľadom na okolnosti a dĺžku konania za nesprávny, že nemožno vo veci hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorej zo strán sporu.

18. Vo vzťahu k argumentácii súdu prvej inštancie, že žalobca dal v predžalobnej komunikácii žalovanému možnosť vybrať si, či chce nadobudnúť spoločné nehnuteľnosti žalovaný, alebo súhlasí s tým, aby ich za odplatu stanovenú znalcom nadobudol žalobca, je toto síce pravdou, ale nemôže takýto postup za daných okolností vyhodnotený žalobcovi na ťarchu a byť dôvodom, pre ktorý by bolo spravodlivé nepriznať nárok na náhradu trov konania žalobcovi. Vzhľadom na zlý vzťah medzi žalobcom a žalovaným, skúsenosti žalobcu so žalovaným z iných súdnych konaní (dĺžka dedičského konania 12 rokov neadekvátne jednoducho je), nemožno predžalobnú ponuku žalobcu, aby žalovaný si zvolil jeden z navrhovaných spôsobov vyporiadania, pričom navyše znalecký posudok na stanovenie hodnoty dá zhotoviť na vlastné náklady žalobca, hodnotiť inak, ako posledný možný ústretový krok v snahe o hospodárne vyriešenie veci z hľadiska času a nákladov, t.j. predísť súdnemu konaniu, v ktorom žalobca, už keď udeľoval plnú moc právnenému zástupcovi, neočakával od žalovaného žiadnu snahu o rýchle, hospodárne a vecné konanie (nakoniec je zrejmé zo súdneho spisu, že žalobca pre istotu stručne reagoval aj na pre vec úplne irelevantné tvrdenia žalovaného, keď predložil svoje lustračné osvedčenie). Následne pre vajatavý postoj žalovaného žalobca nechal vypracovať znalca znalecký posudok na stanovenie hodnoty nehnuteľností vedených na LV č. XXXX pre k. ú. G. H., tento bol zaslaný žalovanému, pričom žalovaný zostal vajatavý, nevyjadril sa, či chce nehnuteľnosti nadobudnúť on, alebo ich prenechať žalobcovi, pričom tento postoj (nevyjadril sa, aký spôsob vyporiadania by akceptoval dohodou) zachoval aj v čase, keď mu bolo oznámené (dňa 22.3.2018 mailom, ako vyplýva z príloh podania samotného žalovaného z 24.5.2018), že bola podaná žaloba na súd. Už nemalo racionálny zmysel čakať na to, či a kedy žalovaný oznámi, ktorý z navrhovaných spôsobov vyporiadania si zvolí, pričom žalobca ako „dominus litis“ sa vajatavým prístupom žalovaného uistil v tom, že bude žiadať prikázať nehnuteľnosti do svojho vlastníctva, aj pre kvalitu a kvantitu ich doterajšieho užívania zo strany žalobcu, a s takým petitom podal žalobu na súd. Až následne, na výzvu súdu, žalobca uhradil súdny poplatok v sume 603,- eur a súd začal vo veci konať, pretože mimosúdne pokusy o vyriešenie veci nemôžu trvať donekonečna. Pred uhradením súdneho poplatku však žalobca urobil všetko pre to, aby súd nemusel konať vo veci samej, a aby ohľadne predmetu sporu sa dosiahlo uzavretie dohody, predišlo sa nákladom súdneho konania, preto mu predžalobnú výzvu a jej obsah nemožno spravodlivo pripisovať na ťarchu pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania.

19. Argument, že súdom stanovená primeraná náhrada za podiel žalovaného je viac ako dvojnásobná oproti žalobnému návrhu, a to by malo byť výlučným podkladom pre úsudok o miere úspechu strany v spore, tiež za daných okolností neobstojí, najmä s ohľadom na vývoj realitného trhu a dĺžku konania, viac ako 4 a pol roka. Žalobca spätne zhodnotil svoj postup a postoj v tomto konaní, a nie je si vedomý žiadneho úkonu na svojej strane, pre ktorý by mu bolo možné pričítať aspoň sčasti dĺžku konania a skutočnosť, že súd prvej inštancie rozhodol o žalobe so značným odstupom času. V tejto súvislosti však súd nezohľadnil vlastne vôbec postoj sporových strán v konaní. Navyše, v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov pre úsudok o úspechu sporovej strany v konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v podstate je rozhodujúcim kritériom to, či súd rozhodol o vyporiadaní spôsobom, ktorého sa dožadoval účastník, pričom výška náhrady ustupujúcemu spoluvlastníkovi nie je rozhodujúca, pretože sa akceptuje skutočnosť, že primeraná náhrada zodpovedá času rozhodovania súdu, teda musí byť primeraná v danom čase, a najmä pri dokazovaní posudkom znalca aspekt trvania konania účastník nemôže dosť dobre ovplyvniť. Neobstojí tak názor, že žalobca nebol v konaní úspešný, lebo má žalovanému zaplatiť (za zmenených okolností - pri inom stave trhu nehnuteľností) násobne vyššiu odplatu, ako navrhoval na začiatku konania, a teda že si má znášať svoje trovy výlučne sám.

20. Rozhodnutie súdu, na základe ktorého si má každá zo strán znášať trovy konania sama, robí v danom prípade zo žalovaného nedôvodne akéhosi „morálneho víťaza“, ktorý dohnal žalobcu k podaniu žaloby, ktorý má dostať značné plnenie od žalobcu, pritom v konaní svoj postoj k spôsobu vypsoriadania menil a podstatnú časť konania účelovo presadzoval reálne rozdelenie nehnuteľností, takmer nič ho to nestálo, nemal žiadnu zodpovednosť za konanie, ešte aj zarobí na vypsoriadaní. Za daných okolností nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi ani sčasti narúša princíp rovnosti sporových strán v konaní pred súdom.

21. Žalovaný k odvolaniu žalobcu uviedol, že žalobca bol práve ten účastník konania, ktorý vedome, účelovo a cielene zapríčinil súdne konanie, a tým spôsobil, že žalovaný si musel svoje práva brániť v súdnom konaní. Mal by preto zásadne niesť sankciu v podobe povinnosti v plnej výške nahradiť náklady trov konania. Žalobca odmietol dohodu, ktorú sám navrhol a aj napriek úpornej snahe žalovaného o mimosúdne vypsoriadanie podal žalobu na súd, a ani potom nepristúpil na žiadne návrhy žalovaného a v súdnom spore pokračoval. Žalobca ako dominus litis mal aj po zaplatení súdneho poplatku stále možnosť

odplatne previesť svoju polovinu podielu za požadovanú úhradu na žalovaného a predísť tak súdnemu sporu. Odmietol tak urobiť pred zaplatením súdneho poplatku, po jeho zaplatení aj následne, po doručení žaloby žalovanému a aj po tom, čo mu žalovaný zaslal konkrétny návrh kúpnej zmluvy. Žalovaný aby sa vyhol súdnemu sporu dal na vlastné náklady vypracovať kúpnu zmluvu podľa podmienok žalobcu, poslal ju právnenému zástupcovi žalobcu, pričom navrhol, že vycestuje na nehnuteľnosť do Veľkého Šariša, kde za prítomnosti právneho zástupcu žalobcu, pri podpise zmluvy vyplatí žalobcovi ním požadovanú čiastku v hotovosti, čím by bolo zrušenie a vyporiadanie predmetného podielového spoluvlastníctva okamžite a bez súdneho konania ukončené. Žalovaný ešte aj počas prebiehajúceho súdneho konania niekoľkokrát písomne oslovil žalobcu, aby si navrhol podmienky za ktorých by bol ochotný ukončiť spor dohodou. Žalobca na jemu osobne zaslané návrhy nikdy neodpovedal a s návrhmi zaslanými jeho právnenému zástupcovi nesúhlasil. Preto by žalobca mal niesť celú ťarchu nákladov na súdne konanie.

22. Proti rozsudku podal odvolanie aj žalovaný a navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

23. Odvolanie podal z dôvodov, že neboli splnené procesné podmienky (§ 365 ods. 1 písm. a) CSP), súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (§ 365 ods. 1 písm. g) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

24. Namietal, že náklady na stavebné úpravy na reálne rozdelenie predmetných nehnuteľností sú náklady na samotné rozdelenie a náklady na úpravu jednotlivých rozdelených častí tak, aby spĺňali požiadavku stavebných noriem na dve samostatné obytné jednotky. Aby bolo možné povedať, že deľba nehnuteľností je z ekonomického hľadiska nerentabilná, pretože náklady na stavebné úpravy sú neúnosne vysoké alebo porovnateľné s hodnotou delených nehnuteľností, musia byť tieto náklady jednak vyčíslené rozpočtom na základe vypracovaného projektu reálnej deľby a musia byť porovnávané k celkovej cene vyporiadovaných nehnuteľností a nie ku všeobecnej hodnote časti stavby v ktorej sa úpravy majú realizovať. Znalec A. I. L. v znaleckom posudku č. XX/XXXX vyčíslil náklady na samotné rozdelenie rozpočtom bez dodania projektu reálnej deľby. Rozpočtové náklady na úpravu časti „A“ ani na úpravu časti „B“ znalec nevyčíslil, nepredložil projekt na realizáciu úprav reálnej deľby ani rozpočet nákladov. Náklady na reálnu deľbu stanovil rozdielom východiskových hodnôt pôvodného stavu časti „B“ vo výške 35.763,75 eur a novo navrhovaného stavu časti „B“ vo výške 44.434,38 eur. Rozdiel týchto dvoch hodnôt vo výške 10.404,75 eur prehlásil za náklady na stavebné úpravy, čo vôbec nezodpovedá skutočnosti. Znalecký posudok č. XX/XXXX znalca A. I. L. je z hľadiska určenia nákladov na reálnu deľbu nekompletný, pretože neobsahuje projekt reálnej deľby ani špecifikáciu prác a materiálov a ich cien na úpravu častí „A“ a „B“ tak, aby po rozdelení vyhovovali požiadavkám stavebného zákona.

25. Súd nevenoval dostatočnú pozornosť znaleckému posudku č. XX/XXXX vo veci posúdenia možnosti reálnej deľby predmetných nehnuteľností, rodinného domu so záhradou, ako ani znaleckému posudku č. XX/XXXX vo veci stanovenia všeobecnej hodnoty rozdelených častí, ktoré obidva vypracoval znalec A. I. J.. Kým znalecký posudok znalca A. I. L. je z pohľadu reálnej deľby nekompletný, lebo neobsahuje projekt reálnej deľby ani náklady na rozdelenie stanovené rozpočtom, znalecké posudky znalca A. I. J. sú kompletne, pretože uvedené časti obsahujú. V znaleckom posudku č. XX/XXXX znalec konštatuje, že reálna deľba predmetných nehnuteľností podľa geometrického plánu č. X/XXXX je technicky aj ekonomicky možná, je optimálna a spĺňa zásadu, že vec má byť rozdelená tak, aby po deľbe spoluvlastníci dostali oddelené veci, ktoré sa líšia hodnotovo v čo najmenšej miere. Uvádza súpis stavebných úprav ktoré je potrebné zrealizovať v deliacej rovine a v oddelených častiach „A“ a „B“ podľa projektu zák. č. XXXXX vypracovaného projekčnou kanceláriou Consult Trenčín ako aj špecifikáciu nákladov na reálnu deľbu podľa výkazu rozhodujúcich položiek ktorý tiež vypracovala projekčná kancelária a je súčasťou projektu na reálne rozdelenie. Výška všetkých nákladov na rozdelenie bola vypočítaná v celkovej výške 1.255,10 eur, čo predstavuje 4,2 % zo všeobecnej hodnoty nehnuteľností vo výške 29.600,- eur stanovenej podľa ZP č. XX/XXXX. Prepočítaním nákladov na rozdelenie k cene

nehnutelností, ktorá predstavuje „primeranú náhradu“ v súlade so stanoviskom Občiansko-právneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 20.10.1997 M. XX/XX vychádza percentuálny podiel nákladov na cene nehnuteľností ešte menší, a to 2 %, čo je zanedbateľná hodnota, diametrálne odlišná od hodnoty 242 % uvádzanej znalcom A. I. L..

26. Súd nekonkretizoval dostatočne nezhody medzi spoluvlastníkmi, nezaoberal sa ich príčinami a neskúmal dostatočne, kto ich vyvoláva a kto z nich ťaží, pričom práve z dôvodu ich existencie súd odmietol rozdelenie nehnuteľností podľa veľkosti podielov v zmysle zákona. Zlé vzťahy ktorými súd odôvodňuje svoje rozhodnutie nepristúpiť k reálnej delbe a prideliť predmetné nehnuteľnosti do vlastníctva žalobcovi sú vytvárané umelo, účelovo a jednostranne žalobcom s cieľom získať výhody v súdnom konaní. Žalobca opakovane na každom pojednávaní demonštruje hlbokú nenávisť k žalovanému, ktorej príčinu nedokázal v súdnom konaní pravdivo a presvedčivo odôvodniť. Účelové demonštrovanie nenávisť žalobcu voči žalovanému má za cieľ vytvoriť na súd dojem hlboko rozvrátených vzťahov a zabrániť tak reálnemu rozdeleniu nehnuteľností tak, ako to navrhol žalovaný. To že žalobca so žalovaným v súčasnosti nekomunikuje je jednostranný účelový postoj žalobcu s cieľom dosiahnuť čo najlepšiu pozíciu v súdnom konaní. Žalovaný má eminentný záujem na obnovení komunikácie a normálnych súrodeneckých vzťahoch.

27. Súd nesprávne právne posúdil kritérium účelného využitia, keď nevzal do úvahy skutočnosť, že žalobca býva v rodinnom dome s nádvorím a záhradou, ktoré môže denne využívať na svoju relaxáciu, pestovanie, zeleniny, bylínok, ovocných kríkov a ovocných aj okrasných stromkov, pričom vlastní ešte ďalšie 3 rodinné domy s nádvorím a záhradami. Žalovaný býva v bytovom dome v jednoizbovom byte v paneláku, kde je spolu 40 bytov, kde nie je žiadna možnosť vyjsť na nádvorie alebo do záhrady. Stratou podielu na predmetných nehnuteľnostiach žalovaný stratí aj jedinou možnosť využiť tieto nehnuteľnosti na relaxáciu, pestovanie, zeleniny, bylínok, ovocných kríkov a ovocných aj okrasných stromkov. Preto kritérium účelnejšieho využitia nehnuteľností sa pri nezaujatom posudzovaní javí v prospech žalovaného.

28. Čo sa týka primeranej náhrady zo znaleckej praxe je známe, že znalec majetok neocceňuje ale ohodnocuje. Znalec počíta „fyzické objemové jednotky“, ďalšie koeficienty, ktoré pri výpočte všeobecnej hodnoty uplatňuje sú vo veľkej miere jeho názorom. Tu vystupuje do popredia nielen jeho vzdelanosť a prax, ale aj dostatok aktuálnych informácií o realitnom trhu. Keďže z princípu svojej činnosti sa obchodovaním na realitnom trhu nezaobera, nemá toľko znalostí a skúseností s oblasti trhu s realitami ako pracovník realitnej kancelárie, u ktorého obchodovanie na realitnom trhu je každodenná činnosť. Všeobecná hodnota veci stanovená znaleckým posudkom a trhovú cenu veci, resp. primeraná náhrada, sú teda dve rôzne veličiny ktorých hodnoty sa v bežnej praxi spravidla dosť podstatne líšia. K pojmu „primeraná náhrada“ v súlade s konštantnou judikatúrou je záväzné stanovisko Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 20.10.1997 M. XX/XX. Žalovaný nechal na svoje náklady vypracovať tri nezávislé stanoviská k cene nehnuteľností, ktoré sú predmetom súdneho konania, u troch renomovaných realitných kancelárií so sídlom v N.. Všeobecná cena určená odborným odhadom odborných pracovníkov realitných kancelárií podľa súčasných trhových cien sa podľa priložených stanovísk nachádza v rozpätí od 70.171,15 eur do 91.000,- eur, s aritmetickým priemerom 81.000,- eur, čo je viac ako dvojnásobok finančnej náhrady stanovenej súdom, kde súd vychádza pri určení finančnej náhrady zo všeobecnej hodnoty predmetných nehnuteľností vo výške 41.000,- eur znaleckého posudku č. XX/XXXX A. I. L.. Žalovaný považuje súdom priznanú náhradu za svoj podiel na nehnuteľnosti za neprimerane nízku. Záverom žiadal, aby súd skrátil lehotu na zaplatenie peňažnej náhrady na 3 dni.

29. Žalobca k odvolaniu žalovaného uviedol, že z príloh znaleckého posudku je zrejmé, že znalec A. L. vychádzal z projektu predloženého samotným žalovaným, obsiahnutého v znaleckom posudku č. XX/XXXX A. J.. Návrh reálneho rozdelenia je úlohou sporovej strany, nie znalca ustanoveného súdom. Tu je zrejmé, že žalovaný navrhoval v konaní reálne rozdelenie takým spôsobom, že odmietal splniť hygienické požiadavky na budúcu samostatnú stavbu - vybudovanie WC a sprchy, teda navrhoval také reálne rozdelenie, ktoré by zjavne neakceptoval žiaden stavebný úrad.

30. Výklad stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR M. XX/XX z 20.10.1997, ako ho chápe žalovaný, nie je správny. Názor realitnej kancelárie nemôže byť v princípe kvalitnejším dôkazom ako znalecký posudok. Ponuka realitného trhu nemôže byť rozhodujúcim kritériom, pretože nemusí zodpovedať dopytu a požadovaná cena tak môže byť iba zbožným priáním toho, kto chce nehnuteľnosť

predať. Zrealizované obchody s porovnateľnými nehnuteľnosťami tiež samozrejme by mali svoju dôkaznú váhu, avšak ak by takéto východisko bolo v danom prípade k dispozícii, bol by to znalec zohľadnil v rámci použitia metódy porovnávacej. Zrealizované obchody tiež nemusia byť objektívnym dôkazom, pretože sa v tom-ktorom prípade môže jednať o cenu osobného záujmu, teda nezodpovedajúcu skutočnej cene. Žalovaný tak napáda znalecký posudok A. L. nie účinným spôsobom a nie včas.

31. A. L. na str. 33 až 38 posudku podrobne uviedol, akým spôsobom určil náklady spojené s reálnym rozdelením stavby tak, aby aj časť „B“ spĺňala stavebný štandard, a tieto ním vyčíslené náklady v sume cez 10.000,- eur sa tak v podstate zhodujú so závermi A. A. v jeho odbornom vyjadrení č. X/XXXX. Je zjavné, že reálne delenie, ktoré preukazuje žalovaný znaleckým posudkom č. XX/XXXX A. J. by nebolo v súlade so stavebným zákonom, nespĺňalo by požiadavky stavebného štandardu. To, že žalovaný tvrdí, že by mu stačil nižší štandard, neobstojí, lebo by takto zaťažoval a ohrozoval z hľadiska hygieny stavby žalobcu ako svojho suseda, pričom by takýmto rozdelením nedošlo k rozdeleniu na 2 časti porovnateľnej hodnoty, čo by bolo v rozpore so zásadami podľa ust. § 142 OZ. Žalovaný síce tvrdí, že možno upraviť (ním predložený) projekt o doplnenie sprchovacieho kúta a splachovacieho záchodu, avšak takýto návrh žalovaný nepredložil počas prvoinštančného konania, do skončenia dokazovania, teda včas. Záver súdu prvej inštancie o reálnej nedeliteľnosti stavby je správny a vychádza z vykonaného dokazovania.

32. Vzťah sporových strán k nehnuteľnostiam, záujem o ne a starostlivosť o ne, boli preukázané v konaní ako výsluchmi svedkov, tak aj listinnými dôkazmi, a súd rozhodol správne, keď prikázal nehnuteľnosti do vlastníctva žalobcovi. Žalovaného záujem o dané nehnuteľnosti je iba predstieraný a účelový. Žalovaný ani podľa svedkov neprejavil nikdy o predmetný dom žiaden reálny záujem, chodí do G. H. aj v súčasnosti iba zriedka. Ak žalovaný chce nehnuteľnosť na rekreáciu, môže si ju zabezpečiť v mieste svojho bydliska, zdroje na to má.

33. Znalecký posudok A. L. podal v čase, keď boli ceny nehnuteľností na vrchole, keď ešte bolo možné získať hypotéku za nízky úrok, pričom následne, v poslednom kvartáli roku 2022 až doteraz, ceny nehnuteľností postupne klesajú. Teda je dôvodné predpokladať, že v súčasnosti by už cena nehnuteľností bola aj znalcom stanovená o niečo nižšie. Napriek tomu žalobca sa rozhodol závery znaleckého posudku akceptovať, aby súd mohol rozhodnúť na najbližšom pojednávaní, pričom za daných okolností cena, ktorú ho súd zaviazal zaplatiť žalovanému, je z pohľadu žalobcu preňho tzv. „cenou osobného záujmu,“ nakoľko žalobca predmetný rodinný dom aj s pozemkom chce pre seba, hoci s jeho stanovenou hodnotou nebol v čase rozhodovania súdu úplne vnútorne stotožnený. A pri vývoji realitného trhu už by aj táto hodnota bola v súčasnosti stanovená nižšie, nieto ešte takmer dvojnásobne vyššie.

34. Žalovaný počas konania nikdy nespochybnil schopnosť žalobcu zaplatiť mu riadne a včas náhradu za jeho spoluvlastnícky podiel, ani nenamietal žalobcom navrhovanú lehotu. Žalobca so skrátením lehoty nesúhlasil.

35. V následných vyjadreniach sporové strany zotrvali na svojich predchádzajúcich stanoviskách.

36. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolania sporových strán nie sú dôvodné.

37. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

38. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

39. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a predchádzajúci procesný postup súdu prvej inštancie z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a v rozsahu námietok odvolateľov uvedených v podaných odvolaniach a dospel k záveru, že odvolania ako žalobcu tak aj žalovaného nie sú opodstatnené a preskúmaný rozsudok je vecne správny. Odvolací súd v celom rozsahu preberá skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, ktorý dospel k správnym skutkovým zisteniam pokiaľ

ide o skutočnosti právne rozhodné pre meritórne rozhodnutie, pričom sa vysporiadal s podstatnými argumentmi oboch strán sporu a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne zákonné ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd dopĺňa nasledovné:

40. Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výťažok rozdelí podľa podielov.

41. Osobitný spôsob zániku spoluvlastníctva predstavuje dohoda medzi spoluvlastníkmi o zrušení spoluvlastníctva, resp. zrušenie spoluvlastníctva súdnym rozhodnutím. V oboch prípadoch je so zrušením spoluvlastníctva spojené vzájomné vyporiadanie. Spoluvlastníci majú kedykoľvek možnosť dohodou zrušiť svoje spoluvlastníctvo. Táto možnosť vyplýva z princípu dobrovoľnosti spoluvlastníckeho vzťahu. Zákon totiž nikoho nenúti, aby zotrval v spoluvlastníckom pomere s inými spoluvlastníkmi. Ak sa spoluvlastníci dohodnú o zrušení spoluvlastníctva, musia sa súčasne dohodnúť aj o vzájomnom vyporiadaní.

42. Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o zrušení spoluvlastníctva a jeho vyporiadaní, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Súd postupuje pritom podľa zásad stanovených v ustanovení § 142 Občianskeho zákonníka.

43. V zmysle platnej právnej úpravy, z povahy podielového spoluvlastníctva ako spoločenstva vlastníckych práv, založeného na zásade dobrovoľnosti vyplýva, že ak nedôjde k dohode, ktorýkoľvek spoluvlastník môže kedykoľvek požiadať súd o zrušenie spoluvlastníctva a o jeho vyporiadanie. Toto právo vyplýva zo zásady, že nikto nemôže byť spravodlivo nútený k tomu, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu, ak mu to z akýchkoľvek dôvodov nevyhovuje. Súd podielové spoluvlastníctvo ako celok najskôr zruší (zákon exemplifikatívne neuvádza dôvody, pre ktoré možno podielové spoluvlastníctvo zrušiť), a potom v tom istom konaní vykoná jeho vyporiadanie; pritom je povinný postupovať podľa zákonom ustanoveného poradia; nie je síce viazaný návrhmi ani vzájomnými návrhmi účastníkov konania, ale ani on nemôže proti vôli spoluvlastníka prikázať mu za náhradu celú vec, len jej reálnu časť, zodpovedajúcu výške jeho spoluvlastníckeho podielu. S konštitutívnou povahou rozhodnutia súdu o zrušení spoluvlastníctva a o jeho vyporiadaní súvisí aj nevyhnutnosť vyriešiť všetky otázky, ktoré sú medzi účastníkmi sporné a ktoré v rámci novej úpravy právneho vzťahu vyžadujú riešenie. Z tohto dôvodu v rámci zrušenia spoluvlastníctva možno vykonať aj vyporiadanie v tzv. širšom zmysle, avšak len na základe návrhu účastníka alebo vzájomného návrhu. Pokiaľ návrh na takéto vyporiadanie nebol urobený a nebol podaný ani vzájomný návrh, vyporiadanie v širšom slova zmysle nemožno vykonať.

44. Najprirodzenejším a najčastejším spôsobom likvidácie spoluvlastníckych vzťahov je rozdelenie veci medzi spoluvlastníkov podľa výšky ich podielov. Predpokladom použitia tohto spôsobu zrušenia spoluvlastníctva však je, že ide o deliteľnú nehnuteľnú vec (z technického aj právneho hľadiska) a že jej rozdelenie je aj funkčne opodstatnené, t. j. vtedy, keď jej rozdelením vzniknú samostatné veci, slúžiace ich vlastníkom aj naďalej spôsobom, ktorý zodpovedá ich povahe a spoločenskému poslaniu (záujmu) a rozdelenie je možné zapísať vkladom práva do katastra nehnuteľností. Pri reálnom rozdelení stavby v súčasnosti okrem vertikálneho rozdelenia možno budovu rozdeliť aj na jednotlivé byty či nebytové priestory v zmysle zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (tzv. horizontálne rozdelenie). Ak stavbu nemožno technicky rozdeliť, a stačila by menšia či väčšia stavebná úprava, ale iba pri vynaložení väčších nákladov, a spoluvlastníci nie sú ochotní či schopní tieto náklady vynaložiť, považuje sa stavba za reálne nedeliteľnú; vykonanie stavebných úprav treba ponechať celkom na vôľu spoluvlastníkov alebo len jedného z nich. Prvá možnosť vyporiadania podielového spoluvlastníctva reálnym rozdelením podľa spoluvlastníckych podielov nevyklučuje, aby sa v prípadoch hodných osobitného zreteľa vyporiadanie reálnym rozdelením uskutočnilo pri plošnom rozdelení inak,

než v presnom pomere k spoluvlastníckym podielom (napr. pri nerovnakej kvalite vydelených častí, pri nerovnakých prístupových možnostiach a pod.); tieto nerovnosti treba vyjadriť primeranou peňažnou náhradou, teda tzv. kombinovaným spôsobom vyporiadania.

45. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, súd použije ďalší spôsob zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva, ktorým je prikázanie veci jednému alebo viacerým spoluvlastníkom za primeranú náhradu; pre rozhodnutie o zrušení a vyporiadani podielového spoluvlastníctva súdom, a to nielen rozdelením veci, ale aj prikázaním doterajšej spoločnej veci niektorému (niektorým) zo zostávajúcich podielových spoluvlastníkov za primeranú náhradu, zákon v §142 ods. 1 druhá a tretia veta zakotvuje tri kritériá: veľkosť spoluvlastníckych podielov, účelné využitie veci a prípadné násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom (tzv. objektívne predpoklady). Predmetom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva je vždy celá vec (nie jej podiel); tento spôsob vyporiadania prichádza do úvahy len vtedy, keď aspoň jeden zo spoluvlastníkov prejavuje o celú vec záujem; subjektívnym predpokladom tohto spôsobu vyporiadania spoluvlastníctva je teda súhlas spoluvlastníka, ktorému má byť vec prikázaná a jeho solventnosť (má dostatok financií na vyplatenie svojho podielu - pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 22Cdo 1346/2002, Ústavný súd ČR III. ÚS 687/2004).

46. Nariadenie predaja veci a rozdelenie výťažku medzi spoluvlastníkov podľa podielov je najmenej častá forma vyporiadania podielového spoluvlastníctva; prichádza do úvahy len tam, kde vec nemôže byť reálne rozdelená ani prikázaná spoluvlastníkovi, lebo žiadny zo spoluvlastníkov nemá o ňu záujem, čo však nie je prejednávaný prípad.

47. Ustanovenie § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka uvádza nielen jednotlivé možné spôsoby zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ale aj záväzné poradie, v ktorom ich súd môže použiť. Rozdelenie veci medzi spoluvlastníkmi je uvedené na prvom mieste. Rozdelenie domu na samostatné objekty (od seba oddelené nehnuteľnosti) je základným spôsobom reálneho rozdelenia predmetu spoluvlastníctva. Z ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že predpokladom rozdelenia veci je, že rozdelenie je dobre možné. Pri posudzovaní otázky, či je rozdelenie veci dobre možné, nemožno vychádzať len z technického hľadiska budovy alebo uvedeného právneho hľadiska, ale treba prihliadnúť aj na iné okolnosti z hľadiska ďalšieho možného spolužitia účastníkov v jednom dome. K reálnemu rozdeleniu rodinného domu možno pristúpiť len v prípade, že vzťahy medzi účastníkmi pri užívaní domu sú nekonfliktné. V prejednávanej veci okresný súd postupoval v súlade so zákonom a zisteným skutkovým stavom, pričom správne zistil, že vzťahy medzi žalobcom a žalovaným sú natoľko konfliktné, že odôvodňujú záver o nemožnosti reálneho rozdelenia rodinného domu a k nemu prináležiacim pozemkom. Aj keď by zo stavebno-technického hľadiska bolo možné rozdeliť predmetný dom na dve samostatné jednotky, bránia tomu „konfliktné až nenávisťné vzťahy účastníkov“, ako to vyplynulo z výpovedí sporových strán, ale aj z ich početných podaní. Preto aj podľa názoru odvolacieho súdu konfliktné vzťahy sporových strán vylučujú možnosť reálneho rozdelenia tohto rodinného domu (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/559/2004 zo dňa 22.4.2004 a sp. zn. 22Cdo/1644/2005 zo dňa 5.9.2005).

48. Pri zrušení a vyporiadani spoluvlastníctva zákonná úprava trvá na tom, aby súd prihliadal na veľkosť spoluvlastníckych podielov a na účelné využitie veci. Zo systematiky právnej úpravy (§ 142 ods. 1 OZ od 1.1.1992) vyplýva, že uvedené pravidlo sa má použiť na každý spôsob vyporiadania (pri reálnom rozdelení i prikázaní veci), mimo predaja veci. Pri prikázaní veci súd prihliada na účelné využitie veci a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom.

49. V prejednávanej veci bolo preukázané, že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké, žalobca a žalovaný majú vlastné bývanie, pričom dom by zhodne využívali na rekreačné účely, zároveň v konaní nebolo tvrdené, aby sa jedna alebo druhá strana správala násilne voči druhému spoluvlastníkovi. Správne preto súd prvej inštancie prihliadol na starostlivosť o nehnuteľnosť, vrátane vynakladania nákladov na rôzne rekonštrukcie a investície. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný do roku 2013 prakticky nehnuteľnosť nenavštevoval. Žalobca sa v minulosti podieľal na viacerých rekonštrukciách, kedy sa robila kúpeľňa, kuchyňa, kanalizácia. Zároveň sa o uvedenú nehnuteľnosť staral. Uzatvoril poisťnú zmluvu na nehnuteľnosť, zmluvu o dodávke vody a elektriny a tieto náklady aj hradil. V konaní síce bolo preukázané, že aj žalovaný vykonal údržbárke práce na plote a oknách, ale tie sú v nepomere s prácami vykonanými žalobcom. Uvedené skutočnosti zohľadnil vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie, ktorý pri zrušení a vyporiadani podielového spoluvlastníctva prihliadal

na doterajšiu starostlivosť o nehnuteľnosť a na rekonštrukcie, ktoré boli z väčšej časti vykonané žalobcom, pričom odvolací súd dospel k záveru, že jeho rozhodnutie je vecne správne, keď rodinný dom prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu. Súd prvej inštancie pritom v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právnu normu, ktorú aplikoval na prejednávany prípad a z ktorej vyvodil právne závery, ktoré primerane vysvetlil. V posudzovanej veci odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie nemožno považovať za svojvoľné, či zjavne neodôvodnené, keďže zrozumiteľne poskytuje odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu.

50. Hodnota vyporiadavanej nehnuteľnosti bola preukázaná znaleckým posudkom č. XX/XXXX znalca A. I. L., ktorý žalovaný žiadnym relevantným spôsobom nespochybnil, hoci v konaní mal možnosť predkladať na preukázanie ním tvrdených skutočností dôkazy, čo však nevyužil. Urobil tak až v odvolacom konaní, keď predložil ocenenie predmetnej nehnuteľnosti od troch realitných kancelárií, na ktoré však odvolací súd prihliadať nemohol, pretože ide o novoty v odvolacom konaní, ktoré nemožno v odvolaní použiť, pretože neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie a odvolateľ nepreukázal, že ich bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní na súde prvej inštancie (§ 366 písm. d) CSP).

51. Pokiaľ ide o trovy konania, súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiadnej zo sporových strán nepriznal nárok na náhradu trov konania a pri trovách štátu zaviazal žalovaného nahradiť štátu trovy konania v rozsahu 100 %, pričom tento výrok o trovách štátu osobitnými odvolacími dôvodmi napadnutý nebol.

52. Podľa § 255 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci (ods. 1). Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (ods. 2).

53. Odvolací súd je toho názoru, že rozhodujúcim pri rozhodovaní o náhrade trov daného konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je jeho špecifická povaha - konania iudicium duplex. Takéto konanie môže byť začaté na návrh ktoréhokoľvek so spoluvlastníkov. Všetky strany vzájomne sú v postavení procesnej pozície žalobcu a žalovaného súčasne, bez ohľadu na to, kto žalobu podal. Chýba tu ten, kto by zapríčinil začatie konania svojim protiprávnym konaním, z povahy veci neexistuje strana, ktorá by bezdôvodne zasahovala do právnej sféry protistrany. Pre určenie „obete a vinníka“ či „víťaza a porazeného“, teda pre konštatovanie plného úspechu jednej strany na úkor druhej, tu chýba kľúčový pojmový znak – nebolo porušené subjektívne právo, ktoré by bol žalobca proti žalovanému nútený pred súdom hájiť. Vyvolanie konania je slobodnou voľbou žalobcu, do ktorého majetkovej sféry nemusel nikto zasiahnuť a ani ho k podaniu žaloby primäť. Rovnako tak je slobodnou voľbou iného spoluvlastníka neuzavrieť navrhnutú mimosúdnu dohodu a požadovať určitý spôsob vysporiadania, lebo i na jeho strane ide o výkon ústavne zaručeného vlastníckeho práva. Ak má procesná obrana žalovaného spoluvlastníka rozumný a presvedčivý základ (a nespadá do kategórie zneužitia práva či obštrukčného chovania), nemožno mu jej uplatnenie klásť na ťarchu a zmenšovať uložením náhrady trov konania jeho majetkovú sféru v prospech spoluvlastníka, ktorý sa slobodne rozhodol v spoluvlastníctve naďalej nezotrvať. Žiadna z procesných strán navyše výsledkom konania po finančnej stránke nestráca, obe získavajú majetkovú hodnotu, s ktorou do konania vstúpili. Nikto z hľadiska objemu majetku nezískava nič navyše, nikto nič nestráca; majetkovú stratu utrpí každá zo strán „iba“ vo vynaložených trovách konania.

54. Spor o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva môže byť začatý na základe žaloby ktoréhokoľvek spoluvlastníka, ktorý sa cíti byť v spoluvlastníctve nespokojný a nechce v ňom zotrvať. V prípade spoluvlastníctva sa špecificky uplatňuje zásada, že nikto nemôže byť spravodlivo nútený zotrvať v spoluvlastníctve. Pre prípad, že sa spoluvlastníci nedohodnú na zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva, má každý z nich právo obrátiť sa na súd s návrhom na jeho zrušenie a vyporiadanie. Platí tiež, že nikoho nemožno nútiť k uzavretiu mimosúdnej dohody (či už sa bráni z objektívnych či subjektívnych dôvodov). Ak súd zruší spoluvlastníctvo, následne vydá konštitutívne rozhodnutie o spôsobe jeho vyporiadania, pričom návrhmi účastníkov nie je viazaný, je viazaný iba zákonným poradím jednotlivých možností podľa § 142 ods. 1 OZ. Voľba konkrétneho spôsobu vyporiadania je v konečnom dôsledku na úvahe súdu, strana nad tým nemá fakticky kontrolu.

55. Vzhľadom na uvedené nemožno procesný úspech odvodzovať z toho, aký spôsob vyporiadania jednotliví spoluvlastníci navrhovali, a ku ktorému sa súd v konečnom rozhodnutí priklonil. Ak nie je

súd pri vypořiadaní zrušovaného spoluvlastníctva viazaný návrhmi strán, nie je potom dobre možné odvíjať procesný úspech vo veci ani od toho, čo bolo medzi účastníkmi sporné a k čomu bolo vedené dokazovanie. Pri zrušení a vypořiadaní spoluvlastníctva nemožno hľadať víťaza ani porazeného, pretože strany nemožno vnímať tak, ako keby jedna bola v práve a druhá nie. Nie je na mieste vytýkať spoluvlastníkovi, ktorý navrhoval odlišný, než súdom zvolený spôsob vypořiadania, nevôľu k uzavretiu mimosúdnej dohody, či súdneho zmiery, ak nebol jeho odpor čisto obštrukčného charakteru.

56. I keď rozhodnutia súdov ČR nepatria v zmysle čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP medzi ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, odvolací súd (pri veľmi blízkej, resp. obdobnej procesnoprávnej aj hmotnoprávnej úprave danej problematiky) odkazuje aj na právny názor a závery ÚS ČR v náleze sp. zn. I.ÚS 262/2020 zo dňa 10.11.2020, IV. ÚS 404/2022 zo dňa 5.4.2022, v stanovisko pléne PL. ÚS-st. 59/23 zo dňa 13.9.2023 a, ktorý sa vysporiadal i s predchádzajúcou odlišnou judikatúrou tak NS ČR ako i ÚS ČR, a vydal stanovisko: „v konaní o zrušení a vysporiadaní spoluvlastníctva, majúcom povahu iudicium duplicis, ak nie je žaloba zamietnutá, spravidla nemožno určiť, ktorý účastník mal vo veci plný úspech (§ 142 ods. 1 o. s. r.). Je preto všeobecným východiskom pre rozhodovanie o trovách konania súladným s ochranou vlastníckeho práva podľa článku 11 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa článku 36 ods. 1 Charty základných práv a slobôd, aby žiadny z účastníkov nemal právo na náhradu trov konania voči inému účastníkovi, ibaže by pre to boli dané zvláštne dôvody“. Za ústavne konformné východisko pri rozhodovaní o trovách konania, ktorým bolo vypořiadané zrušené spoluvlastníctvo, vidieť u oboch strán (u všetkých spoluvlastníkov) čiastočný úspech vo veci v zmysle § 142 ods. 2 a 3 OSŘ s tým, že zásadne je namieste rozhodovať, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pričom pomerné rozdeľovanie trov konania z povahy veci nemá zmysel, rovnako ako je v danej fáze konania už vylúčené hľadať považovať na ktorejkoľvek strane plný úspech vo veci a aplikovať § 142 ods. 1 OSŘ. Ústavný súd ČR ale dodal, že v odôvodnených prípadoch (skôr výnimočných) možno niektorej zo strán priznať právo na náhradu trov (podľa § 142 ods. 3 OSŘ), lebo spôsob vypořiadania spoluvlastníctva (stanovenie miery úspechu jednotlivých strán) závisí na úvahe súdu. Zvláštnymi okolnosťami konkrétneho jedinečného prípadu môže byť napr. obštrukčné chovanie spoluvlastníka, nezájum o konštruktívne vyriešenie veci, alebo šikanózný výkon práva. Šikanóznym konaním však nie je sama osebe skutočnosť, že niektorý (alebo každý) zo spoluvlastníkov navrhuje prikázanie spoluvlastneného majetku do svojho výlučného vlastníctva. Súd by musel presvedčivo vyložiť ďalšie dôvody, ktoré by viedli k záveru, že je (výnimočne) namieste danému spoluvlastníkovi uložiť povinnosť hradíť trovy konania inému spoluvlastníkovi. Podľa Ústavného súdu ČR ďalšie širšie okolnosti, ku ktorým možno prihliaďnúť, plynú z judikatúry najvyššieho súdu – napr. že strany ohľadom predmetu konania sa aspoň čiastočne dohodli, aké bolo procesné chovanie a stanoviská jednotlivých strán v priebehu konania, či aké bolo ich konanie pred začatím konania pri snahe o zrušenie spoluvlastníctva dohodou.

57. Zároveň odvolací súd dáva do pozornosti uznesenie Ústavného súdu SR č.k. II. 43/2023 zo dňa 25.1.2023, ktorý odmietol sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 13Co/13/2019-13 zo dňa 27.7.2022, keď krajský súd výrokom IV. svojho rozhodnutia nepriznal nárok na náhradu trov konania v žiadnej zo sporových strán. Krajský súd poukázal na to, že v danom prípade ide o konanie iudicium duplex a uviedol tiež, že z hľadiska charakteru, nejde o klasické sporové konanie, v ktorom by jedna z protichodných strán musela vyhrať a druhá by musela prehrať; ak spoluvlastníci nemôžu vopred presne predvídať konkrétne rozhodnutie súdu, tak majú všetci rovnaké postavenie v konaniach, v ktorých ide o rovnaké vlastnícke právo všetkých; ako spravodlivý východiskový bod pre rozhodnutie o trovách konania sa javí, že každý zo spoluvlastníkov by mal znášať svoje vlastné trovy konania a nebol by povinný platiť trovy iného spoluvlastníka, pokiaľ na to neexistujú osobitné dôvody; vzhľadom na priebeh konania, ako aj výsledok odvolací súd dospel k záveru, že neexistujú osobitné dôvody, na základe ktorých by niektorá zo strán sporu bola v konaní úspešnejšia; preto súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Ústavný súd uzavrel, že „preskúmal napadnuté rozhodnutie a nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutej časti rozhodnutia krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo o ústavnej neakceptovateľnosti. Krajský súd poskytol jasné, zrozumiteľné a dostatočné argumenty zodpovedajúce zásadám spravodlivosti pre prijaté rozhodnutie. Závery krajského súdu v napadnutom rozhodnutí sú riadne uvedené presvedčivé a netrpia absenciou logiky“.

58. Opierajúc sa o vyššie uvedené odvolací súd uzatvára, že ak súd vyhovie návrhu na zrušenie spoluvlastníctva a rozhoduje ďalej o spôsobe jeho vypořiadania (príp. schváli zmier) je na procesný

úspech strán, majúcich v konaní s povahou iudici duplícis totožné postavenie žalobcu i žalovaného, treba pozeráť ako na čiastočný (rovnaký) a zásadne nepriznať náhradu trov žiadnej zo strán podľa § 255 ods. 2 CSP, s výnimkou ak konkrétne okolnosti veci výnimočne odôvodňujú priznanie náhrady trov jednej zo strán, čo v danom prípade splnené nebolo, obe strany boli v konaní aktívne, nesprávali sa obštrukčne, prejavovali záujem o vyriešenie sporu, hoci každá svojím spôsobom.

59. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výrokoch I. a II. vo veci samej i v závislom výroku III. o náhrade trov konania sporových strán a v súlade s § 380 CSP i v závislom výroku IV. o náhrade trov konania štátu (keď vo vzťahu k nemu žalovaný žiadne odvolacie dôvody neuviedol) podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

60. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj v uloženej povinnosti žalobcovi zaplatiť žalovanému sumu 20.500,- eur na vyrovnanie podielu zo zrušeného podielového spoluvlastníctva do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku v zmysle § 232 ods. 3 CSP. Aj keď súd prvej inštancie bližšie neuviedol dôvod, pre ktorý zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému sumu 20.500,- eur nie do 3 dní v zmysle § 232 ods. 3 CSP, ale v dlhšej lehote, avšak vzhľadom na skutočnosť, že ide o vyššiu sumu peňazí odvolací súd dospel k záveru, že lehota 60 dní na úhradu uvedenej sumy nie je neprímeraná. Navyše obavy žalovaného o úhradu uvedenej sumy zo strany žalobcu žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, tieto zostali len v rovine tvrdení.

61. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP, vychádzajúc z pomeru úspechu strán v odvolacom konaní. V odvolacom konaní žiadna zo strán (odvolateľov) nedosiahla to čoho sa odvolaním domáhala, preto žiadnej zo strán nebol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

62. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).